

Justitiedepartementet

Till: ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till: jonatan.adolfsson@regeringskansliet.se

REMISSYTTRANDE FRAMSTÄLLAN OM ÄNDRING I SJÖLAG M.M. Ju2023/02582

Svenska Skeppshypotekskassan avger härmed remissyttrande över Transportstyrelsens Framställan om ändring i sjölag m.m.

SKEPPSHYPOTEK

Svenska Skeppshypotek (Skeppshypotek) grundades 1929 under namnet Svenska skeppshypotekskassan. Det uttalade syftet med Skeppshypotek var, och är alltjämt, att underlätta finansieringen av fartyg för svenska rederier och därigenom medverka till handelsflottans förnygring. Detta gör Skeppshypotek genom att lämna lån till svensk rederiverksamhet eller till utländska rederier med betydande svenskt intresse eller inflytande. Utlåningen till rederierna sker mot betryggande säkerhet - i huvudsak i form av in-teckning i skepp.

Skeppshypotek har idag en mångfacetterad roll där Skeppshypotek är både långgivare, garant, diskussionspartner och rådgivare till sina kunder, dvs. låntagarna. Skeppshypoteks roll har under åren kommit att förstärkas och blivit alltmer väsentlig för sjöfarten, inte minst då banker och andra finansieringsinstitut har valt att lämna marknaden.

SAMMANFATTNING

För att uppnå huvudmålet, att få fler fartyg under svensk flagg så att en hållbar beredskap inom sjöfart uppnås, har Skeppshypotek följande kommentarer.

Skeppshypotek ställer sig positiv till Transportstyrelsens Framställan om ändring i sjölag m.m. men har, som utvecklas närmare nedan, synpunkter på att utredningen inte har beaktat den administrativa hanteringen av in-teckning i skepp som är omodern och som behöver moderniseras.

INLEDANDE KOMMENTARER

Skeppshypoteks uppfattning är att det är av mycket stor vikt att åtgärder vidtas för att stärka den svenska sjöfartens konkurrenskraft och för att ge Sverige förutsättningar att kunna attrahera rederier och nyinvesteringar. Ändringarna som föreslås i Transportstyrelsens framställan berör olika författningsändringar i syfte att åstadkomma en effektivisering av handläggningen i fartygsregistret. Skeppshypotek välkomnar förslagen och bedömer att de föreslagna åtgärderna kommer att medföra en effektivisering av handläggningen av ärenden i fartygsregistret men även förenklingar i form av ökad e-hantering.

Utöver de förslag till ändringar som presenteras i Transportstyrelsens framställan finns ytterligare förenklingsåtgärder som kan bidra till att effektivisera Transportstyrelsens handläggning i fartygsregisterärenden men även underlätta för rederier kring fartygsregistrering. Nedan beskrivs dessa förenklingsåtgärder.

REGLERNA OM PANTBREV OCH HANTERINGEN HOS REGISTERMYNDIGHETEN

Enligt Skeppshypotek, som enbart lämnar lån mot säkerhet i skepp, är administrationen av det svenska fartygsregistret både gammalmodig och omständlig. Skeppshypotek anser att de regler som reglerar inteckningsförfarandet är i behov av att moderniseras och menar att det vore lämpligt att så sker i samband med att de övriga föreslagna förändringarna i sjölagen genomförs.

Skeppshypotek förespråkar en reform som innebär att pantbrev inte längre ska behöva utfärdas i skriftlig form. Utöver skriftliga pantbrev av det slag som förekommer i dag anser Skeppshypotek att det också ska kunna utfärdas datapantbrev genom att den inteckning som svarar mot pantbrevet registreras digitalt, likt datapantbrev vid inteckning i fastighet. Detta borde ske i samband med att skeppsregistret digitaliseras i övrigt.

Det nuvarande systemet med enbart fysiska pantbrev medför tidsödande och kostnadskrävande hantering av pantbreven. Eftersom pantbreven behandlas som värdehandlingar uppkommer kostnader för transporter, kontroller och arkivering. Det tar också mer än ett år för att döda en förkommen panthandling, vilket försvårar en försäljning av ett fartyg.

Enligt Skeppshypotek bör ett pantbrevslöst panträttssystem övervägas. Det med följd att enbart datapantbrev används. Ett sådant system skulle ligga väl i linje med den totala övergång från traditionell pappershantering till förmån för digital hantering som har pågått i övrigt i samhället under en längre tid.

Det är givetvis väsentligt att det nya systemet kan förenas med den grundläggande strukturen i sjölagens pantsättningsregler. Då motsvarande reform genomfördes på fastighetspanträttens område för länge sedan bör det även gå att införa för inteckning i skepp.

Utöver att hanteringen av pantbrev behöver moderniseras ser Skeppshypotek att en förändring av 2 kap. 15 § sjölagen borde göras. Idag utförs endast registreringsärenden kl. 12.00 helgfri vardag. Detta gör det svenska registret väldigt byråkratiskt när ett fartyg skall byta till eller från svensk flagg. De stora fartygsregistren ligger i andra tidzoner, vilket kan skapa stora problem när det svenska registret endast har öppet vid ett tillfälle per dag. Under tiden ett fartyg är utanför fartygsregister är det nationslöst. Enligt Skeppshypotek är det rimligt att registreringsärenden ska kunna tas upp löpande under kontorstid varje helgfri vardag. Vidare anser Skeppshypotek att det är rimligt att mot extra ersättning kunna få registreringsärenden upptagna även utanför kontorstid.

MÖJLIGHET ATT REGISTRERA PANTBREV I BÅTAR REGISTRERADE I BÅTREGISTRET

Idag finns ingen möjlighet att registrera pantbrev i en båt införd i svenska båtregistret. Detta anser vi vara en nackdel då de fartyg som inte uppfyller kravet för registrering som skepp kan ansöka om inteckning och därigenom registrera pantbrev. Detta förfarande bedöms kunna vara till fördel i de fall finansiering ska sökas för en båt där ett pantbrev kan överlämnas som säkerhet till en potentiell långgivare. Stora delar av den svenska skärgårdstrafiken utgörs av fartyg under 24 meters längd, vilket medför att det är svårt att söka lånefinansiering av nybeställningar och ombyggnationer då dagens system inte medger registrering av pantbrev för dessa fartyg. Den svenska skärgårdstrafiken är i stort behov av att moderniseras med bland annat elektrifiering.

Samtidigt som skeppsregistret digitaliseras borde så även ske med båtregistret. Då faller ett av de skäl till att man ändrade brytpunkten för skepp och båt 1 februari 2018 då man önskade minska den manuella registreringsbördan hos myndigheten genom att minska antalet skepp. Således föreslår Skeppshypotek att vad Sjölagen stipulerar om inteckning i skepp även ska vara tillämpliga på båtar införda i båtregistret för att möjliggöra den miljöömställning som är nödvändig.

Göteborg den 8 september 2025

Arne Juell-Skielse

VD Svenska Skeppshypotekskassan